

Тернопільський національний економічний університет
Навчально-науковий інститут міжнародних економічних відносин
ім. Б. Д. Гаврилишина

Міждисциплінарна курсова робота

на тему:

**«СПІВРОБІТНИЦТВО З МІЖНАРОДНИМИ ФІНАНСОВИМИ
ОРГАНІЗАЦІЯМИ В КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНИХ
ІНТЕРЕСІВ КРАЇН»**

Студент(ка) 4 курсу, групи МЕСЕ-41

Кусень Н. Я.

Галузь знань: 0305 Економіка і підприємництво

Напрямок підготовки: 6.030503 Міжнародна економіка

Фахове спрямування: Міжнародна економіка

Керівник:

д.е.н., професор

Савельєв Є. В.

Національна шкала _____

Кількість балів _____ Оцінка ECTS _____

Члени комісії:

_____
_____
_____

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. Необхідність, форми та напрями співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями.....	6
1.1. Загальна характеристика міжнародних фінансових організацій	6
1.2. Основні форми і напрямки співпраці країн з міжнародними фінансовими організаціями	8
2. Оцінка взаємодії України з міжнародними фінансовими організаціями.....	16
2.1. Аналіз співпраці з Міжнародним валютним фондом.....	16
2.2. Аналіз співпраці з групою Світового банку.....	24
3. Вектори реформування фінансової політики держави в рамках поглиблення співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями.....	30
ВИСНОВКИ.....	34
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:.....	36

ВСТУП

Актуальність теми. Після набуття державної незалежності у 1991 р. Україна почала формувати взаємовідносини з міжнародними фінансовими організаціями (МФО) - з Міжнародним валютним фондом (МВФ), Групою Всесвітнього банку (Всесвітній банк), Європейським банком реконструкції та розвитку (ЄБРР) та Чорноморським банком торгівлі та розвитку (ЧБТР).

Вступ до зазначених організацій став першим кроком до поглиблення міжнародного співробітництва, відкрив Україні дорогу на міжнародні фінансові ринки. Актуальність даної теми обумовлюється важливим значенням взаємовідносин з МФО як для забезпечення достатніх фінансових ресурсів для здійснення системних та структурних реформ в Україні, так і для зміни відношення до України в світі; необхідністю вдосконалення державної стратегії розвитку взаємовідносин з МФО в контексті визначення основ зовнішньої та внутрішньої політики України на сучасному етапі; відсутністю аналізу факторів, які перешкоджають встановленню взаємовигідного співробітництва з МФО; недостатньою врегульованістю процедур узгодження позицій України та МФО при підготовці відповідних угод, контролю за їх виконанням; необхідністю забезпечення високого рівня ефективності залучення та використання коштів, одержаних від МФО.

Зважаючи на актуальність теми, метою курсової роботи є розгляд теоретичних основ співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями, оцінка його позитивного та негативного аспектів та розробка пропозицій щодо покращення відносин України з міжнародними валютно-фінансовими інституціями.

Згідно плану роботи були розглянуті такі завдання:

- 1) показати сутність, завдання та міжнародних фінансових організацій;
- 2) визначити форми і напрямки співпраці країн з міжнародними фінансовими організаціями ;

3) охарактеризувати сучасний стан співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями;

Об'єктом дослідження курсової роботи є міжнародні фінансові відносини України з МВФ, Світовим Банком та іншими міжнародними фінансовими організаціями.

Предметом дослідження є стан співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями.

Методи дослідження. Методологічний апарат дослідження складають такі методи наукового пізнання: метод абстрагування, історичний метод, метод порівнянь, наукова індукція і дедукція, метод аналізу і синтезу, метод аналогії і оптимізації та інші.

Інформаційною базою дослідження є постанови Верховної Ради України, постанови Кабінету Міністрів України з питань міжнародної співпраці. Використано статистичні і аналітичні матеріали Державного комітету статистики України, Міністерства фінансів України. Інформаційним забезпеченням дослідження стали також монографічні дослідження і наукові статті вітчизняних і зарубіжних авторів.

1. Необхідність, форми та напрями співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями

1.1. Загальна характеристика міжнародних фінансових організацій

Міжнародна фінансова організація – це об'єднання держав, установ, фізичних осіб, що спільно реалізують програму або мету на основі певних правил та процедур, і діяльність яких виходить за національні кордони; важлива складова сучасної інституційної структури світових валютно-фінансових відносин. Сьогодні в світі майже немає держав, які б не були членами певної міжнародної фінансової організації (МФО).

Серед основних передумов виникнення МФО можна виокремити такі:

- 1) поглиблення інтернаціоналізації господарського життя; міжнародний розподіл праці;
- 2) вихід відтворювального процесу за національні кордони; швидкий розвиток та посилення ролі транснаціональних корпорацій і банків у світовій економіці;
- 3) активізація міждержавного та наднаціонального регулювання всіх форм сучасних міжнародних економічних відносин;
- 4) необхідність створення організаційних основ міждержавного механізму спільного вирішення країнами валютно-фінансових проблем світового господарського розвитку [15].

Міжнародні валютно-кредитні та фінансові організації є важливою складовою сучасної інституційної структури світових валютно-фінансових відносин. Виникли вони після Другої світової війни (за винятком Банку міжнародних розрахунків, який засновано 1930 р.), їх функціонування та розвиток є одночасно важливою передумовою та елементом механізму поглиблення світових господарських зв'язків у цілому.

Метою діяльності МФО є:

- 1) стабілізація і розвиток системи міжнародних фінансів та світової економіки в цілому;
- 2) міждержавне валютне та кредитно-фінансове регулювання;
- 3) розробка та координування стратегії й тактики розвитку світової валютно-фінансової та кредитної системи;
- 4) акумуляція фінансових ресурсів та їх використання з метою забезпечення стабільності національного, регіонального та світового економічного розвитку.

Основними функціями МФО є регулювання міжнародних валютно-кредитних та фінансових відносин, реалізація фінансових проектів, обговорення і розробка спільної позиції та рекомендацій у цій сфері, збір інформації, видання науково-практичної літератури [16].

Усі міжнародні фінансові інститути переслідують схожі цілі та виконують спільні завдання. Головними завданнями діяльності інтеграційних об'єднань є наступні:

- 1) використання переваг економії масштабу завдяки розширенню обсягів ринку, зменшенню трансакційних витрат та використанню інших переваг на основі теорії економії масштабу;
- 2) вирішення завдань торгової політики: регіональні угруповання надають змогу створити більш стабільне і передбачуване середовище для взаємної торгівлі, зміцнити переговорні позиції країн в рамках багатосторонніх торгових переговорів у СОТ;
- 3) сприяння структурній перебудові економіки завдяки використанню досвіду провідних економічно розвинених країн, що є членами об'єднання;
- 4) підтримка молодих галузей виробництва за рахунок виходу місцевих виробників на більш широкий регіональний ринок;
- 5) створення сприятливого зовнішньополітичного середовища: забезпечення економічної і політичної консолідації та міжнародної воєнної безпеки;
- 6) можливість регулювання соціально-економічних процесів на регіональному рівні;

7) усунення перешкод на шляху взаємного обміну і взаємодії національних економік, забезпечення сприятливих умов господарювання на мікрорівні, стимулювання конкуренції [13].

МФІ можуть бути класифіковані за багатьма ознаками (Додаток А).

Міжнародні фінансові організації відіграють дедалі більшу роль у міжнародних економічних відносинах. Це пояснюється тим, що саме через канали цих організацій проходить значна частка світових інвестицій, купівля та продаж валюти для фінансування експорту й імпорту. Особливо важливою є діяльність цих організацій для країн, що здійснюють перехід до ринкових відносин і готові використати як управлінський досвід міжнародних фінансових організацій, так і власні реальні можливості. Зазначене зумовлює актуальність дослідження.

Міжнародні фінансові організації поділяються на дві групи: всесвітні та регіональні. До всесвітніх відносяться Міжнародний валютний фонд та Світовий банк, об'єднані під загальною назвою «Бреттон - Вудські інститути», які є провідними міжнародними фінансовими установами, найважливішою ланкою сучасної інституціональної структури міжнародних валютних відносин, а також Банк Міжнародних розрахунків. Свою назву перші дістали від назви американського містечка Бреттон - Вудс, де у 1944 р. відбулася міжнародна валютно-фінансова конференція, на якій і було прийнято рішення про заснування цих двох установ.

Регіональні створюються за континентальною ознакою (регіональні банки та валютно-кредитні організації): Європейський банк реконструкції та розвитку, Європейський інвестиційний банк, Європейський фонд валютного співробітництва та ін.

1.2. Основні форми і напрямки співпраці країн з міжнародними фінансовими організаціями

Пріоритетні напрями та форми співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями визначаються у відповідних стратегіях допомоги

Україні, що затверджують ради директорів цих МФО, які є своєрідними середньостроковими програмами, що визначають структуру, обсяг і принципи діяльності в Україні цих організацій. Стратегії формують узгоджені з МФО пріоритетні напрями розвитку країни і вказують на те яку саме підтримку і в якому обсязі можна надати країні протягом трирічного періоду.

Стратегії підтримують програму розвитку, розроблену урядом, яка пристосована до потреб та умов певної країни. Перед затвердженням МФО основні елементи зазначених стратегій обговорюються з представниками уряду. Крім того, з метою залучення до підготовки проекту стратегії широкої громадськості здійснюють прилюдні консультації та обговорення в мережі Інтернет.

Кожна з міжнародних фінансових організацій використовує власні форми та механізми співробітництва стосовно України, які можна класифікувати за групами залежно від певних ознак. Також наявні певні особливості у взаємовідносинах України з кожною з цих МФО[9,156].

Є такі організаційно-економічні форми співробітництва, через які проходить кожна країна, що вступає до міжнародних фінансових організацій, і які відображають процедуру відносин країни з МФО та класифікуються залежно від стадії співробітництва:

- 1) консультації на рівні експертів з обох сторін, коли ведуться переговори з конкретного питання;
- 2) обговорення проблем взаємовідносин із залученням зацікавлених установ;
- 3) фінансова участь країни в акціонерному капіталі МФО;
- 4) участь представників країни у щорічних зборах акціонерів МФО, на яких приймаються рішення про стратегічні завдання і політику, яку здійснює організація;
- 5) участь країни в оперативному керуванні організацією за допомогою постійних представників;
- 6) участь у розробці та реалізації проектів і програм;

- 7) підписання угод, меморандумів між урядом країни і відповідною організацією;
- 8) надання звітних даних та іншої інформації в межах реалізації проектів або при підготовці до них тощо;
- 9) консультаційна підтримка проектів з боку МФО;
- 10) надання грантового фінансування в рамках програм технічної допомоги навчання фахівців;
- 11) проведення макроекономічних і галузевих досліджень;
- 12) розробка рекомендацій МФО щодо підвищення ефективності макроекономічних і внутрішньогалузевих перетворень у країні - реципієнті;
- 13) створення спеціалізованих центрів тощо[16].

Як вже зазначалося, форми співробітництва можна умовно поділити на фінансові та нефінансові. У нефінансовій сфері в Україні найбільше поширені такі форми співробітництва, як здійснення макроекономічних і галузевих наукових досліджень, організація навчальних програм, сприяння у пошуках технічної допомоги, обмін міжнародним досвідом.

Незважаючи на те, що нефінансові форми співробітництва України з МФО досить різноманітні, все-таки залучення Україною фінансових ресурсів для реалізації проектів завжди домінувало над іншими формами.

Кошти МФО надходили в Україну у формі грантів і позик (кредитів). При цьому кожна міжнародна фінансова організація застосовувала в Україні власні механізми фінансування та різні умови надання коштів залежно від цілей проектів, статусу країни, ступеня ризику та інших обставин.

Україна на сьогодні є членом таких міжнародних фінансових організацій, як Світовий банк, Міжнародний валютний фонд, Європейський банк реконструкції та розвитку та Чорноморський банк торгівлі та розвитку (ЧБТР). Вона не була серед країн-засновників перших трьох із цих організацій, а отже, ставши їхнім членом, не могла впливати на визначення цілей та функцій їх діяльності, тому мала прийняти вже діючі положення, викладені в статутних документах цих організацій.

При вступі до цих організацій Україна зробила внесок коштів до акціонерного капіталу, отримавши свою квоту.

Членом МВФ Україна стала 3 вересня 1992 р. відповідно до Закону України «Про вступ України до Міжнародного валютного фонду, Міжнародного банку реконструкції та розвитку, Міжнародної фінансової корпорації, Міжнародної асоціації розвитку та Багатостороннього агентства по гарантіях інвестицій»[1].

Згідно з цим документом Кабінету Міністрів України було надано повноваження вирішувати всі питання, що стосуються вступу України до зазначених вище організацій, шляхом приєднання до їхніх угод та прийняття термінів і умов, визначених у резолюціях відповідних Рад директорів про членство України в цих організаціях, а також надано право одержувати кошти на будь-яку суму, що має бути сплачена або переведена до України під час здійснення операцій відповідно до всіх без винятку статей угод МВФ.

Слід зазначити, що співпраця з МВФ є необхідною умовою для вступу до більшості міжнародних фінансових організацій і саме завдяки підтримці МВФ Україна може вийти на світові фінансові ринки.

Співробітництво України з Міжнародним банком реконструкції та розвитку та іншими інституціями Світового банку також розпочалося у вересні 1992 р., коли вона стала його 167-м членом, здійснивши підписку на 908 акцій (1315,9 млн дол. США). Головним завданням групи Світового банку в Україні можна назвати надання всебічної допомоги у забезпеченні економічного зростання, підвищенні рівня життя людей та створенні сприятливих умов для підприємництва. Уряд України спільно зі Світовим банком працює над більше ніж 50 проектами: позиками, грантами та економічними дослідженнями [1].

За класифікацією Світового банку Україна належить до категорії країн з рівнем доходу нижчим, ніж середній, тому строк погашення кредитів становить до 20 років з пільговим періодом 5 років. Проценти за кредит сплачуються за плаваючою ставкою і становлять близько 6,5 % річних.

Світовий банк співпрацює не тільки з урядовими структурами, а й з неурядовими організаціями, багатосторонніми інституціями і донорами. Він пропонує гнучкі схеми кредитування спільних з урядом проектів. Участь донорів і неурядових організацій у проектах України та Світового банку є важливим чинником для досягнення успіху. Крім того, для підготовки проектів в Україні Світовий банк залучає грантові ресурси у вигляді технічної допомоги на безоплатній основі, а також надає допомогу уряду України у розробці та впровадженні економічних реформ шляхом надання консультацій, здійснення спільних економічних досліджень і затвердження позик для здійснення реформ[7].

Третьою за обсягом співробітництва з Україною є така міжнародна фінансова організація, як Європейський банк реконструкції та розвитку, членом якого Україна стала у серпні 1992 р. після підписання Президентом України Указу «Про членство України в Європейському банку реконструкції та розвитку». У 1993 р. було відкрито представництво банку в м. Києві. У серпні 1999 р. створено окремий департамент ЄБРР по Україні з розміщенням у м. Києві.

Співробітництво України з ЄБРР здійснюється за такими пріоритетними напрямками, як розвиток приватного та банківського секторів, енергетика та енергозбереження, муніципальна та транспортна інфраструктура, розвиток малого та середнього бізнесу, агробізнес, машинобудування тощо.

Частка України у статутному капіталі банку становить 16 тис. акцій (160 млн євро), при цьому загальні активи банку - 20 млрд євро.

Останньою на сьогодні МФО, членом якої стала Україна, є Чорноморський банк торгівлі та розвитку. Наприкінці 1997 р. Україна здійснила всі внутрішньодержавні процедури, необхідні для вступу до ЧБР, та перерахувала до початкового статутного капіталу банку внесок в обсязі 18,15 млн дол. США.

Крім того, в липні 2005 р. було підписано Угоду про співробітництво між Україною та Європейським інвестиційним банком, який має наміри надати Україні значні обсяги кредитів у рамках програми, яка включає Росію, Україну, Молдову і Білорусь. Згідно з рішенням Ради банку ця діяльність і передбачає відповідну співпрацю з ЄБРР відповідно до узгоджених умов і структур. Пла-

нується реалізація проектів у галузі охорони навколишнього середовища, транспорту, телекомунікаційної та енергетичної інфраструктури. З метою розширення міжнародного співробітництва українською стороною ведуться переговори з Північним інвестиційним банком про започаткування фінансового співробітництва.

Загалом усі проекти, що впроваджувалися в Україні з 1991 р., належать до однієї з трьох груп:

- 1) проекти макроекономічної стабілізації економіки та структурних перетворень в окремих секторах (системні проекти);
- 2) інвестиційні проекти;
- 3) проекти міжнародної технічної допомоги.

Перша група проектів впроваджувалася в Україні за рахунок МВФ і Світового банку, а інвестиційні проекти та проекти технічної допомоги - за фінансування Світового банку, ЄБРР та ЧБТР.

Системне кредитування підтримує країни, що впроваджують макроекономічні реформи та реформи галузевої політики, і в поєднанні з підтримуваною МВФ стабілізаційною програмою спрямоване на полегшення переходу економіки до життєздатного зростання і зменшення рівня бідності.

Слід також зазначити, що саме з проектів макроекономічної стабілізації економіки почалася співпраця України з міжнародними фінансовими організаціями, але на сьогодні більшу частку мають саме інвестиційні проекти, спрямовані на розвиток різних галузей економіки [14].

Інвестиційне кредитування надається на різні цілі і використовується підприємствами у державному секторі (енергетика, телекомунікації) та компаніями приватного сектору. Цей вид кредитування з кожним роком використовується все більше. Міжнародні фінансові організації, реалізуючи проекти в Україні, дуже часто допомагають бенефіціарам проектів знаходити джерела залучення міжнародної технічної допомоги.

У багатьох випадках різні міжнародні фінансові організації активно взаємодіють у межах реалізації спільних інвестиційних програм і проектів у краї-

нах-реципієнтах. Головними формами співробітництва у сфері надання МФО фінансових ресурсів є такі:

1) спільне фінансування - механізм, відповідно до якого витрати за попередньою домовленістю розподіляються між партнерами у певній пропорції;

2) паралельне фінансування проектів, згідно з яким МФО разом з партнерами самостійно фінансують різні, попередньо погоджені компоненти проекту, а форми кредитів партнерів мають пов'язаний характер і їх спрямовують для закупівлі конкретних товарів і послуг;

3) залучення фінансових організацій до кредитування на основі підготовлених МФО документів на умовах, подібних до тих, на яких готова здійснювати кредитування сама МФО.

Форму спільного фінансування проектів в Україні дуже часто використовують Світовий банк та ЄБРР. При цьому партнерами за умови реалізації інвестиційних проектів часто є українські організації, які відповідають за їх впровадження, тим самим підвищується зацікавленість організацій в ефективному та вчасному виконанні заходів у рамках проекту.

Проаналізувавши досвід взаємодії України з МФО, слід звернути увагу на ще одну ознаку, за котрою можна класифікувати форми співробітництва, - інтереси сторін, які не завжди перетинаються [18].

Україна насамперед зацікавлена у таких формах, як:

1) забезпечення національних інтересів держави як рівноправного учасника міжнародного поділу праці, суб'єкта глобальних економічних і фінансових ринків;

2) отримання та впровадження нових виробничих технологій, інвестицій та інформації;

3) отримання безпосередньої фінансової допомоги.

Щодо інтересів міжнародних фінансових організацій в Україні, то основними з них є:

1) розробка та реалізація проектів макроекономічної стабілізації,

структурних економічних перетворень, проектів екологічного характеру та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи;

2) моніторинг соціально-економічних і політичних процесів в Україні, надання обов'язкових рекомендацій;

3) надання технічної допомоги [20].

Міжнародна технічна допомога - це ресурси та послуги, що відповідно до міжнародних договорів України надають донори на безоплатній та безповоротній основі з метою підтримки України.

При цьому донором може бути іноземна держава, уряд та уповноважені урядом іноземної держави органи, іноземний муніципальний орган або міжнародна організація.

Міжнародну технічну допомогу можна залучати у вигляді:

1) майна, необхідного для забезпечення виконання завдань проектів;

2) технологій;

3) робіт і послуг;

4) прав інтелектуальної власності;

5) фінансових ресурсів (грантів) у національній чи іноземній валюті;

6) додаткового кваліфікованого персоналу;

7) навчальних курсів і тренінгів;

8) стипендій для навчання за кордоном;

9) інших ресурсів, не заборонених законодавством. Обов'язковою умовою отримання технічної допомоги є її цільове використання [17].

2. Оцінка взаємодії України з міжнародними фінансовими організаціями

2.1. Аналіз співпраці з Міжнародним валютним фондом

Проголошення в серпні 1991 р. України як незалежної держави відкрило реальні можливості для радикальних змін усієї сукупності виробничих відносин, створення динамічної відкритої економіки ринкового типу з високим ступенем мотивації праці, соціальної зорієнтованості, структурної збалансованості та організаційно-технологічної досконалості.

Запорукою для успішного розв'язання цих завдань був достатньо високий індустріальний, аграрно-технологічний, науковий та інтелектуальний потенціал. Проте на тлі зазначених позитивних тенденцій відбувалося і протилежне - Україну охопила небувала за рівнем економічна криза [23].

У II пол. 1991 р. почало не вистачати готівкових грошей для виплат заробітної плати, пенсій, стипендій, що було основною причиною порушень термінів цих виплат. Грошова криза дедалі поглиблювалася. Дефіцит готівки призвів до посиленого вивозу товарів за кордон, спустошень споживчого ринку, подальшого зубожіння населення. Припинити інфляцію, захистити споживчий ринок було нереально без проведення грошової реформи і створення власної грошової системи, яка б включала в себе національну валюту, механізм емісії і систему організації та регулювання внутрішнього грошового обігу і зовнішніх валютних відносин країни. Все це було неможливим без зовнішньої підтримки.

Тому пріоритетним стратегічним питанням України стало вступ держави в міжнародні фінансові організації через налагодження міцних партнерських економічних відносин з розвинутими країнами. У зв'язку з цим 03.06.92 р. Верховна Рада прийняла Закон України «Про вступ України до Міжнародного валютного фонду, Міжнародного банку реконструкції і розвитку, Міжнародної фінансової корпорації, Міжнародної асоціації розвитку та Багатостороннього

агентства по гарантіях інвестицій» (далі - ЗУ «Про вступ...» № 33 від 3 червня 1992 року) [1].

Квота України у Фонді в результаті завершення 13 перегляду квот (з 03.03.2011) складає 1 млрд. 252 млн. СПЗ (Спеціальних прав запозичення), що складає 0,576 % квоти МВФ.

У співробітництві України з МВФ в межах кредитних програм можна виділити кілька етапів, які наведені у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Етапи співробітництва України з МВФ за період з 1994 по 2010 рр. *

Етап	Роки	Особливості проведення програми
1	1994- 1995 рр.	У цей період Україні було надано фінансову допомогу у вигляді системної трансформаційної позики (STF - Systemic Transformation Facility) на суму 498,7 млн. СПЗ або 763,1 млн. дол. США для підтримки платіжного балансу України. Проте, через невиконання Україною ряду умов програму було завершено завчасно
2	1995-1998 рр.	Україна отримала від МВФ кредити на загальну суму 1318,2 млн. СПЗ. (1935 млн. дол. США.) за трьома річними програмами Stand-By. Головною метою цих кредитів була підтримка курсу національної валюти і фінансування дефіциту платіжного балансу України.
3	1998- 2002 рр.	Програма розширеного фінансування (EFF - Extended Fund Facility), передбачала надання Україні кредиту на загальну суму 2,6 млрд. дол. США. У грудні 2000 року термін дії Програми EFF було продовжено до вересня 2002 року, але в решті-решт Фонд так і не надав Україні залишкової суми кредитів (визнавши негативними висновки останнього перегляду ходу виконання програми). Таким чином, Україна отримала у рамках Програми EFF 1193,0 млн. СПЗ (1591,0 млн. дол. США.), які були спрямовані на поповнення валютних резервів Національного банку України
4	2003-2008 рр.	Після завершення співробітництва за Програмою EFF Уряд України серед прийнятних форм подальшого співробітництва України з Міжнародним валютним фондом на безкредитній основі обрав попереджувальну програму «Стенд-бай»
5	2008-2010 рр. 2010-2014 рр.	В рамках відновлення співпраці затверджено програму для України за дворічною угодою «стенд-бай» з обсягом фінансування 16,43 млрд. дол. США (800 % квоти України). В рамках даної програми Україні надавалася підтримка з метою сприяння стабільному та справедливому довготерміновому зростанню, яке повинно було б досягатися шляхом втілення в життя визначених заходів економічної політики. Протягом дії програми «стенд-бай» було отримано три транші загальним обсягом 10,6 млрд. дол. США, з яких 4,5 млрд. дол. США було спрямовано безпосередньо до Державного бюджету на фінансування фіскального

	дефіциту, у тому числі на погашення зовнішніх боргових зобов'язань Уряду України
--	--

Кошти першого траншу (4,5 млрд. дол. США) зараховані на рахунок Національного банку України та направлені для регулювання платіжного балансу України, підтримки обмінного курсу національної валюти та ліквідності банківського сектору.

Кошти другого траншу (2,8 млрд. дол. США), які Україна отримала у травні направлені не лише на підтримку платіжного балансу, адже частина коштів у сумі 1,5 млрд. дол. США спрямована до Державного бюджету України для фінансування зовнішніх боргових зобов'язань.

Кошти третього траншу (3,3 млрд. дол. США) в повній мірі спрямовані на фінансування Державного бюджету 2009 року [24].

Залучення коштів Національним банком України дозволило уникнути ситуації швидкого погіршення стану платіжного балансу, підтримати обмінний курс гривні і забезпечити ліквідність банківського сектора країни.

Залучення коштів Міністерством фінансів відбулося відповідно до законодавства України та згідно з внутрішніми процедурами МВФ (з оформленням відповідних боргових інструментів, упорядкуванням договірно-правових відносин з НБУ та включенням сум заборгованості до складу державного боргу України). Кошти, які зараховувалися до Державного бюджету України були включені в загальний обсяг фінансування, передбаченого для покриття бюджетного дефіциту у 2009 році, як це було встановлено Законом України «Про Державний бюджет України на 2009 рік».

Дана програма була спрямована, по-перше, на вирішення проблем у фінансовому секторі шляхом:

- 1) підтримки ліквідності та розширення гарантій по депозитах;
- 2) посилення платоспроможності банківської системи, включаючи державні фонди;
- 3) врегулювання питання боргів домогосподарств та підприємницького сектору.

По-друге, вона була спрямована на зменшення впливу зовнішніх шоків та скороченню рівня інфляції шляхом проведення відповідної макроекономічної політики, тобто впровадження Програми сприяло макроекономічній стабілізації, зменшенню рівня інфляції, стабілізації вітчизняної фінансової системи в умовах глобальної кризи довіри на фінансових ринках та структурній перебудові в економіці в умовах погіршення зовнішньоекономічної кон'юнктури [23].

Програма «Стенд-бай» висувала наступні фінансові умови надання кредиту з боку МВФ, які наведені у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

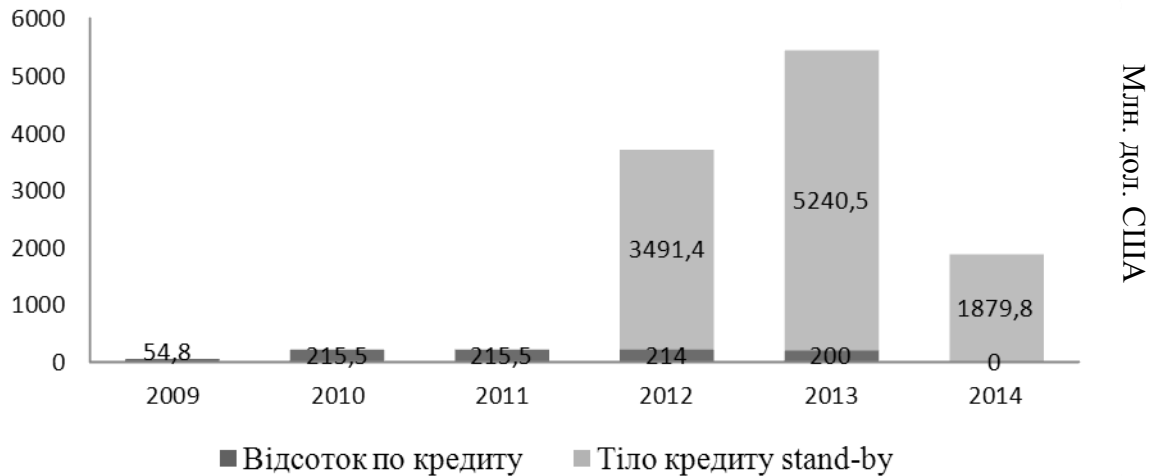
**Фінансові умови надання кредиту з боку МВФ
за програмою «Стенд-бай» [24,16]**

<i>Показник</i>	<i>Умова</i>
Ставка відсотків	відсоткова ставка СПЗ + % (маржа Фонду)
Тип ставки відсотків	плаваюча (залежить від зміни СДР відсоткової ставки)
Ставка одноразової комісії (за резервування коштів)	0,25 % (повертається пропорційно отриманню коштів)
Ставка сервісного збору	0,5 % від суми траншу
Термін погашення позики	пільговий період - 3 роки (здійснюється щоквартальна виплата відсотків)
	погашення основної суми провадиться рівними частинами щоквартально протягом 2-х років

Протягом реалізації програми «Стенд-бай» відповідно до умов Програми з боку МВФ здійснювався постійний моніторинг виконання її результатів. Україна мала здійснити широкий спектр заходів у різних сферах економіки. З точки зору фінансової політики передбачалось відновлення довіри та віру у стабільність банківської системи, удосконалення систем контролю і нагляду та створення стратегічної спрямованості діяльності банків.

Ключові заходи щодо здійснення програми «Стенд-бай» Україною у період з 2009 по 2010 рр.(Додаток Б).

За роки співпраці України з МВФ (1994-2013 рр.) отримано близько 12,3 млрд. СПЗ, що складає близько 18,3 млрд. дол. США [24]. Україна стала другою за розміром отриманої допомоги від МВФ. На рисунку 2.1 можна спостерігати динаміку погашення Україною кредиту та планові обсяги погашення на 2013 та 2014 роки [24].

Рис. 2.1 Погашення Україною кредиту «стенд-бай» за період з 2009 по 2014 рр., млн. дол. США [24,17]

З рисунку видно, що відсотки по кредиту почнуть погашатися вже з 2009 року. Їх погашення триватиме до 2013 року. Тіло кредиту «стенд-бай» Україна почне погашати з 2012 р. Загалом, найбільша сума до погашення припадає на 2012 рік, коли потрібно буде погасити майже вдвічі більше за поточний рік.

На теперішньому, тобто співробітництва України з МВФ, який розпочався з 11 березня 2015 р., Рада Директорів МВФ ухвалила рішення щодо чотирьохрічної програми співробітництва з Україною в рамках механізму розширення кредитування (EFF) обсягом 17,5 млрд. дол. США, що відповідає 900% квоти. У рамках зазначеної програми Україна отримала терміново 5 млрд. дол. США, з них 2,7 млрд. дол. США (1,915 млрд. СПЗ) буде направлено до Державного бюджету України. Економічна програма, розроблена разом з МВФ, передбачає:

1) Забезпечення фінансової стабільності шляхом формування ефективної грошово-кредитної політики для забезпечення стабільності цін; гнучкість валютних курсів та комплексну стратегію для зміцнення фінансового стану банків за

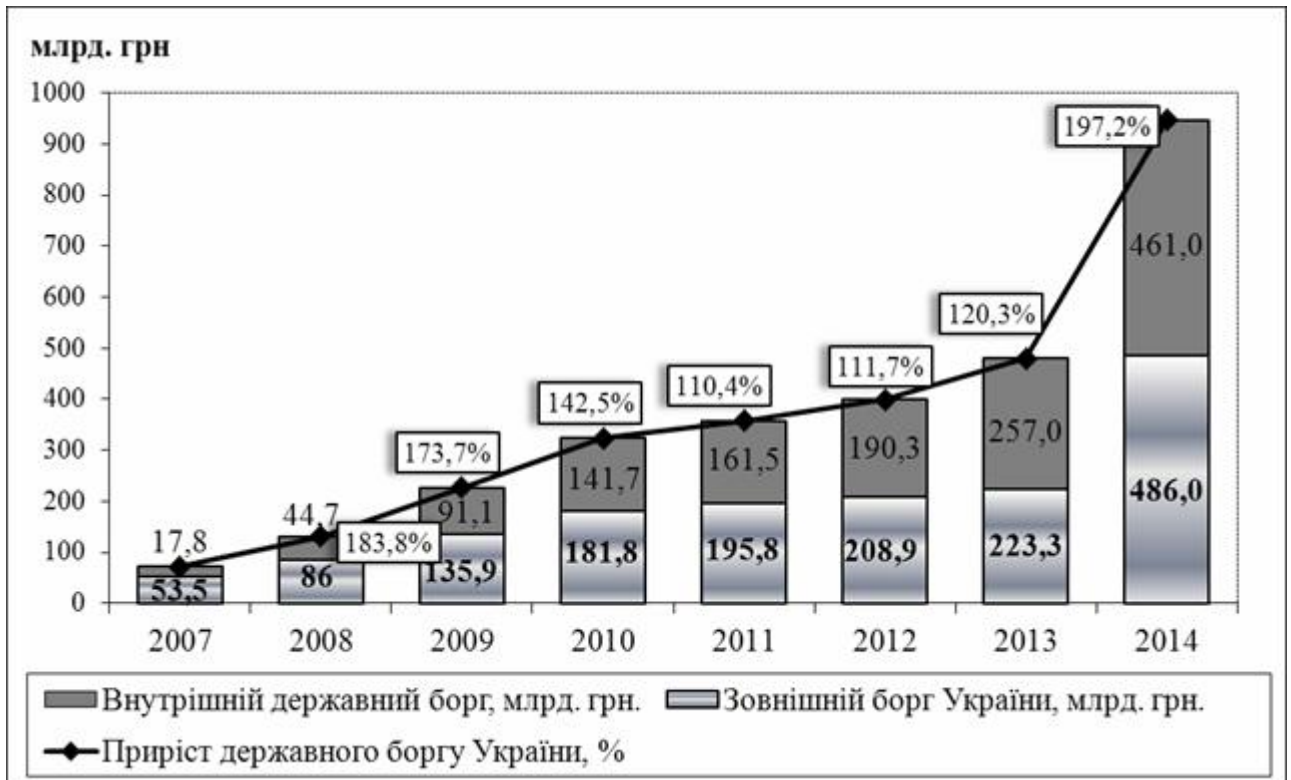
рахунок рекапіталізації банків, скорочення кредитування та врегулювання проблемних активів, що має значний вплив на відновлення довіри населення до банківських структур [6].

2) Зміцнення державних фінансів. Перегляд видатків та їх скорочення забезпечить бюджетну консолідацію у наступному періоді. Разом з проведенням реформ у паливно-енергетичному комплексі зменшення бюджетних дисбалансів з високою ймовірністю призведе до стабільної ситуації з державним боргом. Програми соціального захисту будуть реорганізовані для захисту бідних верств населення

3) Продовження структурних реформ. Включають реформи управління, в тому числі боротьба з корупцією і судові заходи, реформи податкової адміністрації, реформи державних підприємств для того щоб підвищити якість управління та зменшити бюджетні ризики [6].

За розрахунками експертів МВФ очікується зменшення реального ВВП на 5,5% через зниження курсу національної валюти, підвищення тарифів на газ і опалення. Прогнозується подальше зростання темпів інфляції, до 27% у 2015 р. Очікується, що зниження валютного курсу та нарощення боргу в 2015 р. призведе до збільшення зовнішнього боргу до 158% ВВП [6]. На рис. 2.2 наведена динаміка державного боргу України та його щорічний приріст.

Державний та гарантований державою борг у 2014 р. становив 1100,8 млрд. грн. (70,3% ВВП), що на 88,2% більше, ніж на початок року. Суттєвий вплив на зростання боргу мала девальвація гривні. Державний борг на кінець грудня 2014 р. становив 947 млрд. грн. Під дією курсового чинника зовнішній державний борг зріс більше ніж у 2 рази - до 486 млрд. грн. Внутрішня складова державного боргу також зросла на 79,4% - до 461 млрд. грн. Водночас у доларовому еквіваленті державний та гарантований борг знизився на 3,4 млрд. дол. США - до 69,8 млрд. дол. США. [11].

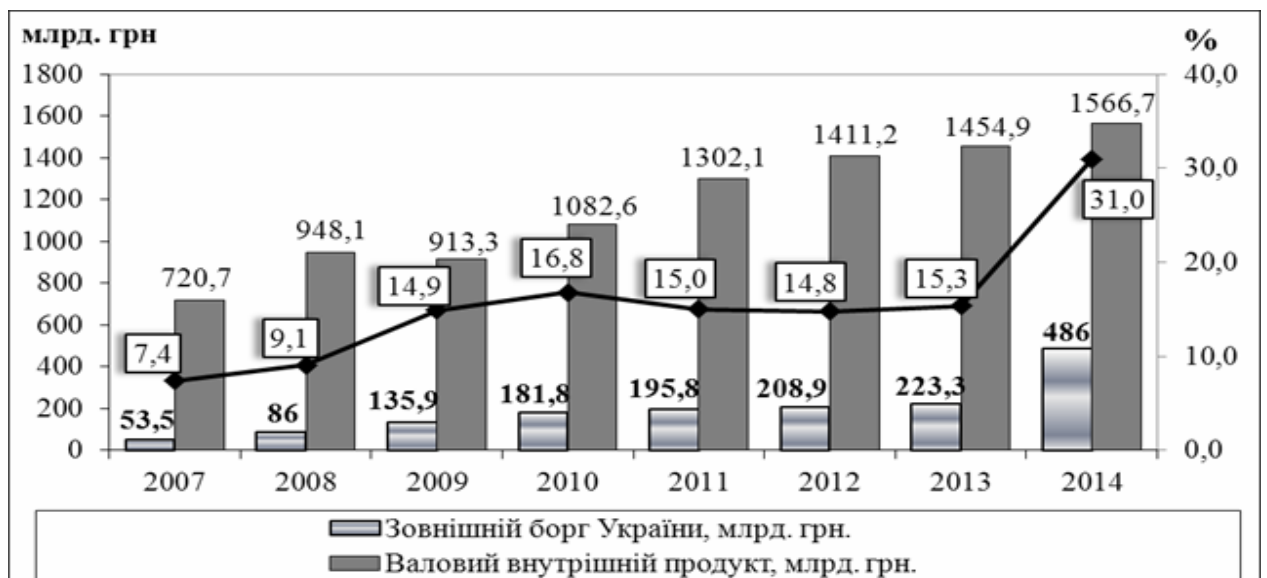

Рис. 2.2. Динаміка державного боргу України за 2007-2014 рр. [6].

Варто підкреслити, що Україна, отримавши кошти від МВФ, вирішує проблему зростаючого дефіциту державного бюджету і державного боргу, нарощуючи ті самі борги. Стрімке нарощування боргу, його обслуговування та погашення вимагає нових запозичень.

Сектори загального державного управління та органи грошово-кредитного регулювання збільшили свої зобов'язання до 34,7 млрд. дол. США. У III кварталі 2014 р. було залучено: кредитів від Світового банку (0,5 млрд. дол. США), Канади та Японії (0,3 млрд. дол. США), кредит Stand-buy від МВФ - 1,4 млрд. дол. США. [11].

На рис. 2.3 графічно зображено зв'язок заборгованості за позиками міжнародних фінансових організацій та валовим внутрішнім продуктом за 2007-2014рр.

Рис. 2.3. Динаміка зовнішнього боргу України та Валового внутрішнього продукту за 2007-2014 рр. [6].

Нажаль, для погашення заборгованості перед МВФ, Україна вимушена брати нові кредити у досить великих розмірах, у зв'язку з чим фінансовий борг країни стане нагадувати фінансову піраміду. Україна через надмірні зовнішні запозичення перетворюється на державу, яка сидить на «кредитній голці». Окрім того, за рахунок залучення зовнішніх коштів економіка розвиватись не буде та досягти за короткий чотирьохрічний термін структурних реформ неможливо. Держава не може сподіватись на одночасне вирівнювання платіжного балансу через фінансову позику, стійкого економічного зростання можна досягти лише з позитивним зовнішньоторговельним сальдо та міцним вітчизняним виробництвом [7].

Таким чином, основним завданням уряду України повинно бути не відновлення співробітництва з МВФ, а перебудова економічної політики. Отримання наступних траншів, не є засобом подолання кризи, а лише відтягує час до неминучого дефолту.

Варто зазначити, що співробітництво України з міжнародними валютно-фінансовими організаціями має ряд позитивних, так і негативних наслідків. Серед позитивних наслідків слід виділити такі: створення достатніх валютних резервів для повернення кредитів із відсотками, підвищення рівня конкурентосп-

роможності національної економіки, підвищення кредитного рейтингу країни на світовому фінансовому ринку, сприяння удосконаленню банківської та грошово-кредитної системи держави.

Недоліки: формування фінансової залежності країни від зовнішніх ресурсів, нарощення зовнішнього боргу держави, формування «споживацького» типу економіки, перетворення проблеми обслуговування боргу в проблему запозичення, зубожіння населення в довгостроковій перспективі через підвищення тарифів на газ та опалення, замороження соціальних виплат та ін.[7].

2.2. Аналіз співпраці з групою Світового банку

Співробітництво зі Світовим банком здійснюється на основі прийнятої у лютому 2012 року Стратегії партнерства з Україною на 2012 -2016 рр., яка спрямована на допомогу Уряду у реалізації програми економічних реформ та інтеграції з ЄС.

За роки співробітництва Світовий банк затвердив для України 50 позик загальним обсягом 10,1 млрд. дол. США, з яких отримано 7,4 млрд. дол. США. Значна доля цих коштів, була позиками на структурні перетворення та реформування фінансового сектора і подальший розвиток банківської системи.

10 березня 2014 року Рада директорів Світового банку ухвалила рішення про готовність надати додаткові кредитні ресурси на підтримку реформ в нашій державі у розмірі 3 млрд. дол. США [8].

На сьогодні на стадії реалізації перебуває 12 проектів, метою яких є модернізація інфраструктури, зокрема проекти з реабілітації гідроелектростанцій, передачі електроенергії, розвитку міської інфраструктури, покращення автомобільних доріг та безпеки руху, підвищення енергоефективності, в т.ч. у секторі централізованого теплопостачання, розвитку міської інфраструктури, модернізації системи соціальної підтримки населення України, поліпшення охорони здоров'я.

Стратегію партнерства Світового банку з Україною (СПУ) на 2012-2016 рр. було схвалено Радою виконавчих директорів Світового банку в лютому 2012 року.

Допомогу Групи Світового банку буде сконцентровано на двох напрямках:

1) поліпшення державних послуг та системи державних фінансів: зусилля Світового банку, спрямовані на виконання цих завдань, буде зосереджено на досягненні покращень у сферах: відповідального і збалансованого фіскального управління; ефективного надання послуг у секторах охорони здоров'я і освіти та підвищення адресності державних видатків на соціальну допомогу; та надання комунальних послуг (водопостачання, водовідведення, теплопостачання).

Група Світового банку фінансуватиме проекти в інфраструктурі державного сектору та працюватиме над створенням вдосконалених механізмів моніторингу й над зміцненням урядування у наданні державних послуг; підтримуючи, водночас, активніший діалог між державою і громадянським суспільством у таких ключових сферах, як реформа системи охорони здоров'я, водопостачання і централізованого теплопостачання, а також державних закупівель.

2) поліпшення бізнес-клімату, яке дасть змогу розблокувати економічний потенціал України: СПУ сфокусована на поліпшенні бізнес-клімату як для вітчизняних, так і закордонних інвесторів, поліпшенні інфраструктури, що дасть змогу зменшити вартість ведення підприємницької діяльності, та на формуванні відповідної стратегічної політики розвитку сільськогосподарського сектору для залучення до нього приватних інвестицій, що дасть Україні змогу скористатися вигодами від значного міжнародного попиту на харчові та сільськогосподарські продукти [8].

Визначальним у досягненні цих стратегічних результатів СПУ буде поліпшення впровадження поточного портфеля проектів Світового банку. Нинішній кредитний портфель інвестиційних проектів складається з 13 проектів на загальну суму 4,19 млрд. дол. США.

Україна завершила 2014 фінансовий рік з найвищим показником вибірки коштів, який сягнув рівня 31,6 відсотка. Надалі докладатимуться зусилля до прискорення освоєння коштів і забезпечення високоякісних результатів усіх поточних інвестиційних проектів, фінансованих Світовим банком.

У відповідь на кризу в Україні, у березні 2014 року Група Світового банку оголосила про надання Україні до кінця 2014 року 3,5 млрд. дол. США. Це кредитування, вкрай необхідне для повернення економіки на шлях сталого розвитку, мало на меті підтримати Уряд в проведенні реформ.

У 2014 фінансовому році ми надали фінансування на загальну суму в 2,9 млрд. дол. США.

У лютому 2015 року Світовий банк оголосив про виділення ще 2 млрд. дол. США у вигляді нових позик Україні в 2015 році. Відтоді, як Україна стала членом Світового банку в 1992 році, загальна сума зобов'язань Банку перед Україною на фінансування 45 проектів і програм становить понад 9 млрд. дол. США.

Співробітництво України з ЄБРР було спрямовано на реалізацію стратегії розвитку підприємництва, кредитування під гарантії держави приватних підприємств на комерційних умовах. З самого початку співробітництва в цьому напрямі ЄБРР залишається одним із самих ефективних інвесторів, які на кредитній основі фінансують приватний сектор, сприяють економічному зростанню, підтримці як середніх, так малих і мікро підприємств шляхом надання довгострокових кредитів [22].

Значний акцент у відносинах з ЄБРР був зроблений на здійснення заходів щодо підвищення рівня ядерної безпеки, у т.ч. за проектом в рамках діяльності Чорнобильського Фонду «Укриття». На вітчизняному ринку ЄБРР працює як з фінансовим, так із реальним сектором, реалізує енергетичні і структурні проекти. Однак, якщо подивитися на інтереси ЄБРР в Україні, особливо у фінансовому секторі, то тут ми маємо відповідну специфіку.

Зокрема, необхідно відмітити, що ЄБРР на протязі останніх років підтримував експансію іноземних компаній та банків в ключові галузі економіки

України. Серед банків, які отримали кошти для кредитування підприємницького сектору, перш за все, можливо виділити «Райффайзен банк Аваль», Укрсоцбанк, «Ренесанс-Капітал», Прокредитбанк, тобто банки з іноземними материнськими компаніями [20]. Загальний обсяг наданих кредитних ресурсів ЄБРР складає 6,7 млрд. дол. США. Динаміка надання кредитів ЄБРР за 2003-2010 роки має наступний вигляд (рис.2.4). Основну частину кредитів ЄБРР спрямовував у приватний сектор, що підтверджується такими даними (рис. 2.5).

Перспективність взаємодії України з ЄБРР залежить від того, наскільки успішно країна буде покращувати умови для підприємницької діяльності і проводити реформи, зокрема, створювати прозорий податковий режим і незалежну судову систему.

Рис. 2.4. Динаміка кредитів, наданих ЄБРР за 2003-2010 роки. [20]

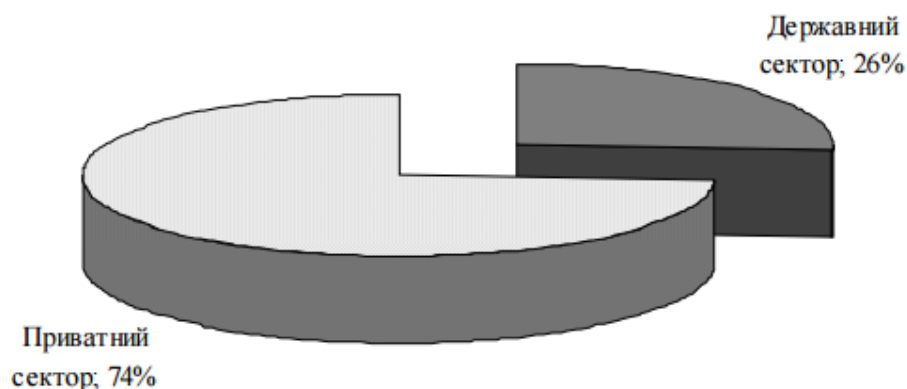

Рис. 2.5. Питома вага кредитів, наданих ЄБРР за секторами [20]

Погіршення інвестиційного клімату обов'язково може привести до зменшення обсягів інвестицій як в державний, так і приватний сектор економіки України.

В період з 2010 по 2012 роки Україна здійснила відповідні кроки щодо поліпшенні ситуації в податковій сфері, митній сфері, реформуванні судової влади тощо. Однак ці зміни покищо недостатньо впливають на поліпшення загальноекономічної та інвестиційної ситуації в країні, що відбивається на взаємовідносинах країни з провідними міжнародними фінансовими інститутами.

В Україні реформування повинно здійснюватися комплексно, тобто в цей процес необхідно залучати практично усе суспільство, усі державні і недержавні структури та інституції, політичні партії, громадські організації. Україна повинна модернізувати (змінити) не лише окремі економічні механізми. Змінитися повинно усе соціально-економічне середовище країни. Це дасть можливість оновити як економічну, так і соціально-політичну сферу. Без такої загальносуспільної модернізації співпраця з провідними міжнародними фінансовими інститутами не може бути задовільною. Зміни лише в одній чи в декількох сферах діяльності не вирішують глобальних процесів соціально-економічного та соціально-політичного розвитку України.

Відтак - глобальне реформування української держави повинно стати загальноукраїнською ідеєю, яка повинна об'єднати все суспільство. Реформи економіки, суспільства, держави можуть дати значний поштовх до розширення співпраці з міжнародними фінансовими інститутами, прискорять інтеграційні процеси як в самій Україні, так і в інших країнах, які зацікавлені у співпраці з українською державою. обов'язково може привести до зменшення обсягів інвестицій як в державний, так і приватний сектор економіки України.

Таким чином, здійсненні дослідження дають підстави стверджувати, що Україна на протязі 22 років намагається налагодити плідне співробітництво з провідними міжнародними фінансовими інститутами, зокрема МВФ і ЄБРР.

За період, що досліджувався, були досягнуті відповідні позитивні результати. Однак постійно виникають питання, які стають гальмом у взаємовідноси-

нах з міжнародними фінансовими інститутами. Невиконання Україною вимог, які вона брала на себе, відштовхує міжнародні фінансові організації від активної співпраці з країною. Водночас необхідно зазначити, що при формуванні таких вимог міжнародні фінансові організації практично не бажують урахувати реальні соціально-економічні та соціально-політичні умови країни, особливості утворення країни, наявність значних внутрішніх протиріч, низький соціально-економічний рівень розвитку, значну бідність населення тощо.

Щоб забезпечити подальший розвиток співробітництва між Україною і міжнародними фінансовими інститутами, необхідно здійснити реформування не лише соціально-економічної системи держави, а й провести значні структурні реформи у самому суспільстві, змінити внутрішні соціально-політичні вектори розвитку, зменшити розрив між різними верствами населення, між різними регіонами, об'єднати країну на засадах повномасштабного реформування соціально-економічного, соціально-політичного та ідеологічного життя.

3. Вектори реформування фінансової політики держави в рамках поглиблення співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями

На сьогоднішній день, коли економічна ситуація нашої держави є далеко не найкращою у світі, країна катастрофічно втрачає довіру інвесторів, вона вийшла в світові лідери з падіння промислового виробництва, за зростанням інфляції, знеціненням національної валюти і падінням фондового індексу дуже важливою є саме співпраця України з міжнародними фінансовими організаціями яка приводить до розширення досвіду України, створення необхідної законодавчої бази та оновлення механізмів державного управління, забезпечення макроекономічної і фінансової стабільності, розвитку приватного сектора, удосконалення системи соціального захисту населення, створення сприятливого середовища для економічного росту в умовах обмеженості власних ресурсів та можливостей щодо комерційних позик на зовнішньому ринку.

Фактично, на даному етапі важливо сформулювати та виділити наступні стратегічні напрями і завдання співробітництва з МФІ підтримка економічного зростання і стратегічних реформ (забезпечення макроекономічної та фінансової стабільності, економічного зростання):

1) удосконалення системи фінансового посередництва з метою підтримки інвестування національної економіки;

2) покращення державного управління, у тому числі об'єктами державної власності, вдосконалення системи державної служби;

3) підвищення якості надання державних послуг шляхом скорочення фіскальних розрахунків, лібералізація державного регулювання та заохочення приватного сектора до інвестування національної економіки;

4) забезпечення дотримання фінансової дисципліни, збільшення реальних доходів населення, зменшення фіскального навантаження і регулювального впливу державних органів на приватний сектор економіки;

5) удосконалення системи управління державними фінансовими активами, подолання корупції у державному секторі;

6) удосконалення системи соціального захисту та підвищення якості життя населення;

7) розвиток муніципальної інфраструктури транспортно-дорожнього комплексу, зв'язку та інформатизації;

8) інституціональний розвиток органів державної влади, зокрема судочинства;

9) розвиток приватного сектора економіки;

10) розвиток енергетичного сектора, енергозбереження й сфери охорони навколишнього природного середовища [2].

З метою задоволення потреб вітчизняної економіки в ресурсах для економічного і соціального розвитку України вживаються заходи до активізації співробітництва з міжнародними фінансовими організаціями (далі - МФО), державами-донорами, ООН та Європейським Союзом.

Передбачається, що ключовими пріоритетами економічного і соціального розвитку України на 2013-2016 роки, реалізація яких потребуватиме залучення міжнародної технічної допомоги і фінансових ресурсів МФО, будуть:

1) сприяння створенню умов для економічного та соціального розвитку;

2) модернізація транспортної, муніципальної та енергетичної інфраструктури;

3) розвиток високотехнологічного виробництва;

4) енергозбереження та енергоефективність;

5) розвиток агропромислового комплексу та комплексний розвиток сільських територій;

6) розвиток внутрішнього ринку;

7) підвищення соціальних стандартів;

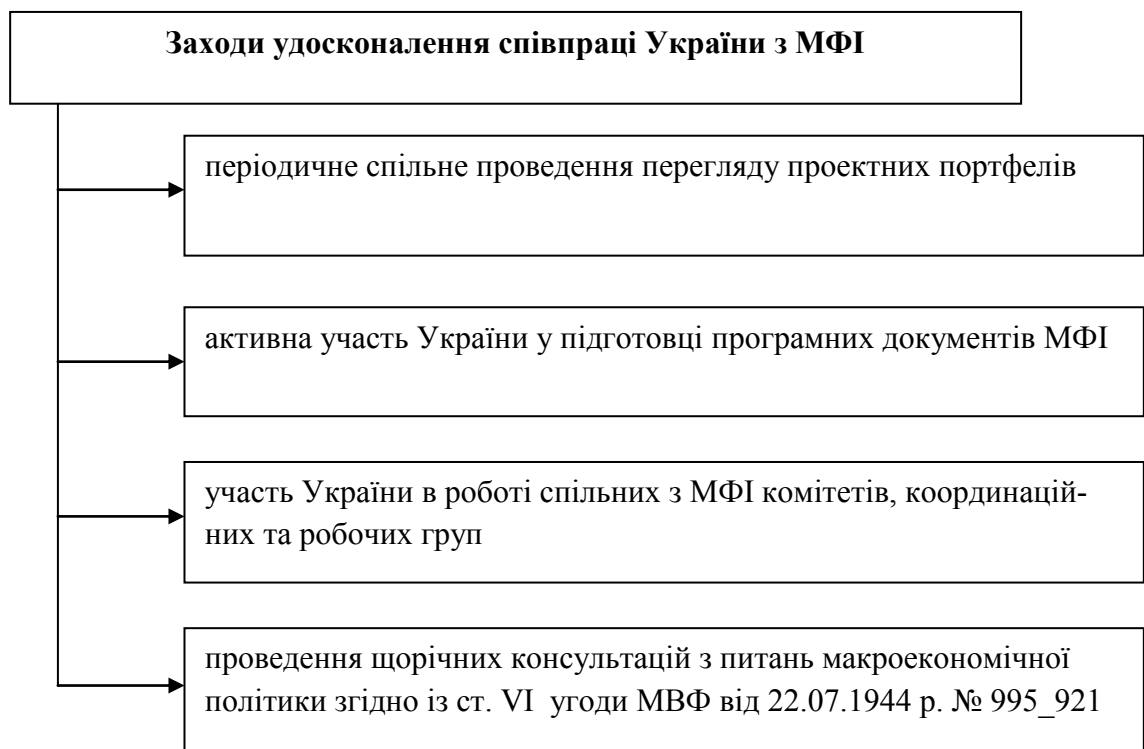
8) удосконалення системи державного управління;

9) захист прав і свобод громадян, зміцнення законності;

10) управління державними кордонами України та підтримка реалізації міграційної політики [14].

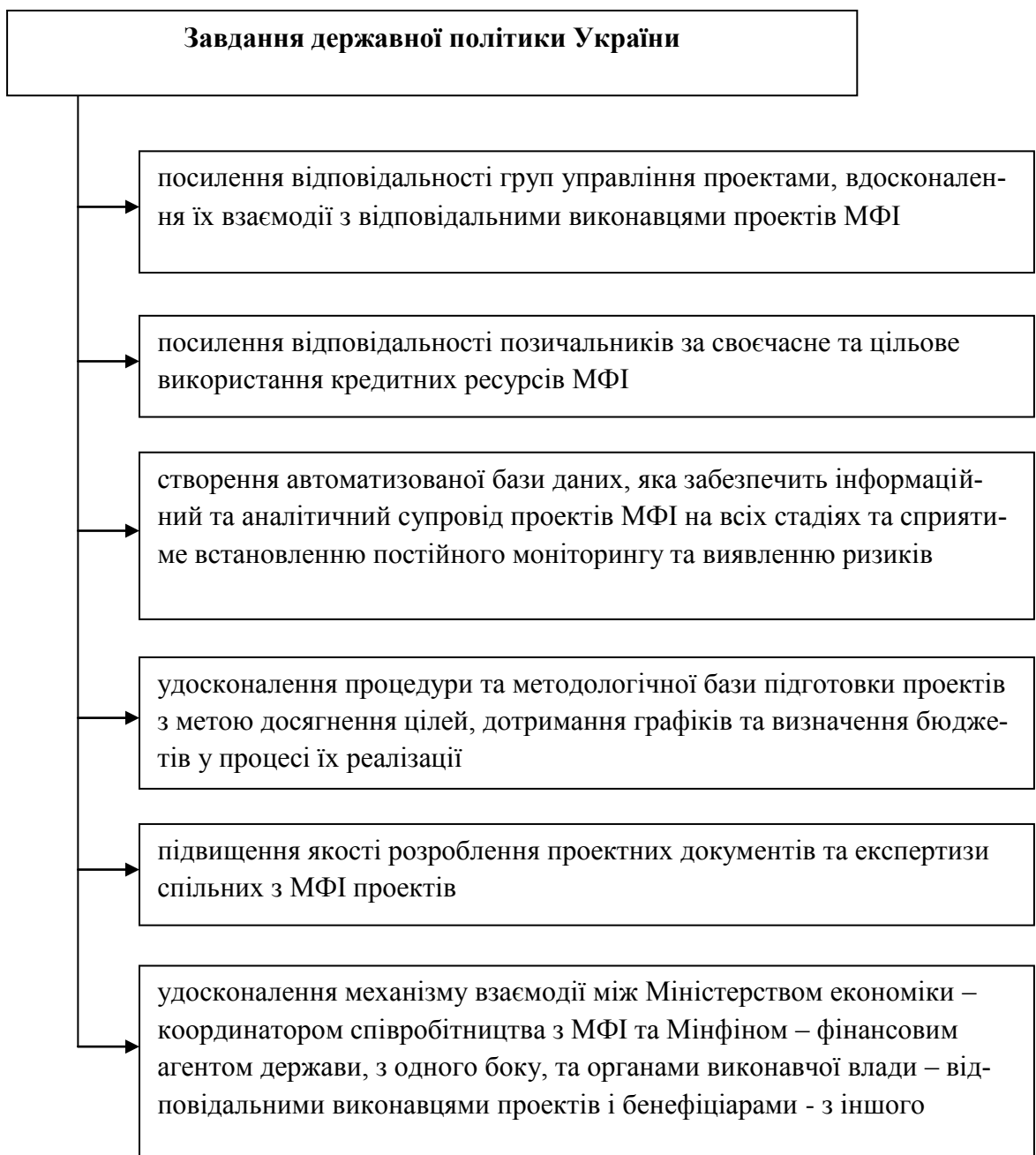
Розвиток партнерства з міжнародними фінансовими інститутами має в першу чергу забезпечуватися через реалізацію національних інтересів у програмній діяльності МФІ.

Розроблені заходи сприяння розвитку партнерства між Україною та МФІ, які зазначені на рисунку 3.1.

Рис. 3.1 Заходи сприяння розвитку партнерства між Україною та МФІ

Вищезазначені заходи є, на мою думку, першочерговими, адже тільки завдяки безпосередній участі у прийнятті рішень Україна матиме можливість максимально забезпечити власні економічні інтереси. Також є розроблено пріоритетні завдання державної політики України в аспекті підвищення ефективності співпраці з МФІ, які можна побачити на рисунку 3.2.

Рис. 3.2 Пріоритетні завдання державної політики України в аспекті підвищення ефективності співпраці з МФІ*

*Складено автором самостійно

Поява таких завдань пов'язана, в першу чергу, із необхідністю підвищення ефективності залучення і використанні ресурсів МФІ, які повинні стати додатковим джерелом для подолання наслідків впливу останньої глобальної фінансової кризи на економіку України, підвищуючи тим самим її конкурентоспроможність та забезпечуючи її сталий розвиток.

ВИСНОВКИ

На сучасному етапі Україна перебуває у стані глибокої фінансової та економічної кризи, що проявляється через такі негативні тенденції як спад виробництва, загальні неплатежі, зростання державного боргу та дефіциту державного бюджету, масштабне безробіття, загострення соціальних суперечностей та політичні конфлікти на міжнародному рівні. В таких умовах виникає необхідність залучення додаткових фінансових ресурсів для усунення цих проблем, що може бути здійснено, перш за все, за рахунок позик міжнародних фінансових організацій, які на нинішньому етапі розвитку світового господарства відіграють провідну роль у подоланні наслідків світової фінансової кризи.

Україна з причини відсутності значних зрушень у реформуванні національної економіки, що сповільнює процес залучення приватного іноземного капіталу в формі інвестицій, і сьогодні значною мірою потребує фінансування з боку міжнародних фінансових організацій. Визначаючи доцільність залучення кредитних ресурсів, слід відмітити, що найрезультативнішими для України були перші кредити МВФ, призначені для фінансування системних перетворень і перший кредит підтримки та інституцій і реабілітацій кредити Міжнародного банку розвитку та реформування (МБРР).

Саме завдяки надходженню цих коштів стало можливим прискорення формування власної фінансово-кредитної системи та золотовалютних резервів України. Крім того, ці ресурси забезпечили реалізацію ефективної монетарної політики (наслідком чого стало скорочення темпів інфляції), надходження валютних ресурсів в країну сприяли проведенню грошової реформи і введенню в обіг національної грошової одиниці, динамізували формування інфраструктури ринкового середовища та розбудову фінансових інструментів.

Основною проблемою співпраці на сьогоднішній день залишається недовірність інформації щодо спрямування кредитів в Українську економіку, адже значна кількість проектів, що мали вже бути завершеними просто призую-

пинені з невідомих причин. Заборгованість України перед МФО на сьогоднішній день складає 13,9 % від загального боргу, і дана сума зростає кожного року. Проблема полягає у неможливості України знизити заборгованість через не проведення реструктуризації зовнішнього боргу та неефективної боргової політики.

Також проблемним є питання недосконалої законодавчої бази, яка не дає змогу оптимізувати та регулювати питання співпраці з міжнародними фінансовими організаціями. В Україні відсутні нормативні акти, які суттєво впливатимуть на механізм співпраці з МФО, адже його можна визнати недієвим через постійне зростання заборгованості та відсутності позитивних зрушень в економіці країни.

Станом на 2014-й рік питання залучення іноземних інвестицій є найбільш актуальним через політичні події, що не припиняються в Україні і на сьогоднішній день. Конфлікт з Росією несе за собою втрати майна та суттєво вплинув на коливання курсу гривні. Якщо розглядати економічну сторону даного питання, то необхідно сказати, що за умов продовження такої ситуації буде зруйновано велику кількість міст України та відбудову буде необхідно залучення великої кількості коштів. В даному разі Україна розраховує на підтримку всіх організацій, з якими вона співпрацює та планує налагодити співробітництво. Наразі для припинення погіршення економічної та політичної ситуації в країні необхідно якомога швидше прийняти рішення щодо мирного вирішення конфлікту та почати негайну допомогу постраждалим сім'ям. Саме тому питання співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями суттєво актуалізується.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Антоненко І. Співробітництво України з міжнародними фінансово-кредитними організаціями - шлях до стабільності та розвитку в період кризи. // [Електронний ресурс] - Режим доступу:

http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Evu/2009_13/Antonenko.pdf

2. Бабій, Л. В. До проблеми формування державної економічної політики співпраці України з міжнародними економічними організаціями в системі ООН / Л. В. Бабій, Л. В. Ільченко-Сюйва // Економіка і держава. - 2009. - № 6. - С. 83-86.

3. Бабій, Л. В. Аналіз основних завдань і принципів розвитку державної гео економічної політики України у сфері підвищення ефективності співробітництва з міжнародними економічними інститутами / Л. В. Бабій // Держава та регіони. Серія: Державне управління. - 2011. - № 1 - С. 5-9.

4. Васенко, В. К. Валютно-фінансовий механізм зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. / В. К. Васенко - К.: «Центр навчальної літератури», 2012. - 216 с.

5. Гроші і кредит. Підручник. -3-тє вид., перероб. і доп./ М.І. Савлук, А. М. Мороз, М. Ф. Пуховкіна та ін.; За заг.ред. М. І. Савлука. - К.:КНЕУ, 2012. - 598 с.

6. Державний та гарантований державою борг України [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Міністерства фінансів України. - Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/archive/main?cat_id0=224493. - 31.12.2014 р.

7. Довідка про стан та перспективи співробітництва України з МВФ - Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.mfa.gov.ua/mfa/ua/publication/content/2932.htm>

8. Інформаційна довідка щодо співробітництва України з Світовим банком - Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. - Режим доступу:

http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=294420&cat_id=48396

9. Кравчук Н. Я. Міжнародні фінанси: навч.-метод. посібн. / Н. Я. Кравчук, О. Я. Колісник. - Тернопіль: Вектор, 2011. - 320 с.

10. Лисенков Ю.М. Грошово-кредитні системи зарубіжних країн : навч. посіб. / Ю. М. Лисенков, Т.А. Коротка. - К: Зовнішня торгівля, 2013. - 118 с.

13. Лобас М.Г. Міжнародні фінансові організації та їх значення для економічного розвитку країн. с.1-8. // [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Chem_Biol/Agroin/2010_4-6/LOBAS.pdf

14. Міжнародні валютно-кредитні відносини : навч. посіб. / Н.І. Патики. - К. : Знання, 2012. -566 с.

15. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / В. В. Козик, Л. А. Панкова, Н. Б Даниленко - Київ: «Знання», 2004. - ISBN 966-7767-27-2.

16. Міжнародні організації : навч. посіб. / А. І. Мокій, Т. П. Яхно, І. Г. Бабець; Міністерство освіти і науки України. - К.: Центр учбової літератури, 2011. - 280 с

17. Міжнародні фінанси: навч. посіб. / С. В. Князь, Н. Г. Георгіаді, О. В. Князь та ін.; за заг. ред. О. Є. Кузьміна. - Львів: Львівська політехніка, 2013. - 364 с.

18. Міокова Н. В. Співробітництво України з Міжнародним валютним фондом: стан та перспективи розвитку / Н. В. Міокова // Статистика України. - 2011. - № 1. - С. 86-92.

19. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

20. Офіційний сайт Міністерства зовнішніх справ України. -[Електронний ресурс]. -Режим доступу: <http://www.mfa.gov.ua/>

21. Патики Н.І. Міжнародні валютно-кредитні відносини : навч. посіб. / Н.І. Патики. -К. : Знання, 2012. -566 с.

22. Рогач, О. І. Міжнародні фінанси : підручник / О. І. Рогач. - Київ: «Либідь», 2005. - ISBN-966-06-0372-6.

23. Статті Угоди Міжнародного валютного фонду [Електронний ресурс]: Міжнародний документ від 22.07.1944 р. № 995-921. - Режим доступу: http://www.zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_921.

24. Україна та МВФ: історія співпраці [Текст] // Політико-економічний веб-журнал «Alter EGO». - 2011. - №4. - С. 14 - 17.

25. Управління зовнішньоекономічною діяльністю. Частина 1 [Текст]: навч. посіб. для студентів / С. М. Березовенко, А. І. Кредісов, Г. М. Биков та ін. К. ВІРА-Р, 2002. - 552 с. - ISBN 966-7807-10-X.

26. Фінанси: підручник / [С. І. Юрій, В. М. Федосов, Л. М. Алексеєнко та ін.]; за ред. С. І. Юрія, В. М. Федосова. - 2-ге вид. переробл. і доповн. - К.: Знання, 2012. - 687 с.

Додаток А

Класифікація міжнародних фінансових інституцій

Ознака	Типи міжнародних фінансових інституцій
1. Членство держав	- міждержавні - недержавні - змішані
2. Географічне охоплення	- глобальні (всесвітні) - регіональні - субрегіональні
3. Функціональне охоплення	- універсальні - спеціальні
4. Характер повноважень	- міжнародні - наднаціональні
5. Характер діяльності	- регульовані - контрольні - координаційно-інформаційні - консультативні
6. Період функціонування	- тимчасові - постійні
7. Порядок вступу до інституції	- відкриті - закриті

Повний комплекс заходів у рамках «Стенд-бай»

